

Lausunto

15.11.2019

Asia: STM070:00/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain 15 ja 20 §:n muuttamisesta sekä 20 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

Henkilöstön mitoittaminen

Vastaako esitysluonnoksessa ehdotettu määrittely mitoitukseen laskettavista henkilöstöryhmistä asiakkaiden ja toiminnan tarpeita?

-

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että henkilöstön työnjakoa selkiytetään muun muassa tukipalvelujen osalta. Onko esitysluonnoksessa ehdotettu työnjako välittömän asiakastyön ja välillisen tukipalvelutyön osalta asianmukainen vai olisiko sitä tarpeen muuttaa jollakin tavoin?

-

Kertooko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus luotettavalla tavalla mitoituksen toteutumisesta?

-

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu tapa laskea mitoitus mielestänne käytännössä toimiva?

-

Onko esitysluonnoksessa ehdotettu siirtymäaika näkemyksenne mukaan sopiva 0,7 mitoituksen toteuttamiseen?

-

Miten riittävä henkilöstön saatavuus voidaan turvata?

-

Toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) kansallinen arviointi- ja seurantamittaristo

Mitä RAI:n käyttöön otossa tulee ottaa huomioon?

-

Miten näkemyksenne mukaan RAI-järjestelmän kautta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää palvelujen järjestämisessä ja/tai tuotannossa?

-

Sisältyykö RAI:n käyttöön joitakin riskejä tai haasteita?

-

Onko mielestänne olemassa jokin muu / joitakin muita mittaristoja, jotka vastaisivat asiakkaiden toimintakyvyn ja palvelutarpeen (hoitoisuuden) arviointiin ja seurantaan paremmin kuin RAI-mittaristo?

-

Muita huomioita

Mitä muuta haluatte tuoda esiin?

Hallitus on oikealla asialla pyrkiessään parantamaan ikääntyneen väestön sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta ja laatua. Lakiluonnoksella on hyvä tarkoitus, mutta sen eduskunnalle antaminen edellyttää vielä huolellista lisävalmistelua.

Ikääntyneen väestön hoitoa ja hoivaa täytyy tarkastella kokonaisuutena. Lakiluonnoksen mukaisilla säädösmuutoksilla uudistettaisiin vain tiettyä osaa vanhustalujen kokonaisuudesta. Ennen tämän kaltaisten ratkaisujen tekemistä kokonaisuus ja sen muut muutostarpeet (esimerkiksi vanhustalulakiin kohdistuvat muutostarpeet) olisi hahmotettava riittävällä tarkkuudella. Huomion kiinnittäminen vain talon yhteen nurkkaan voi johtaa siihen, että muut nurkat rapistuvat.

EK katsoo, että lakiluonnoksen vaikutusarviot ja toteuttamisedellytykset tulee käydä vielä huolella läpi. Esitettyjen muutosten kustannusvaikutuksista on esitetty julkisuudessa kovinkin erisuuruisia arvioita. Erilaisia arvioita on esitetty myös siitä, mistä tarvittava lisätyövoima saadaan tai onko sitä ylipäättäen saatavissa siinä määrin, että luonnosteltujen säädösten toimeenpano on mahdollista. Mikä on esimerkiksi kunnan velvollisuus silloin, kun vaatimukset täyttävää työvoimaa ei ole kohtuudella saatavissa?

EK:n käsityksen mukaan on välttämätöntä, että hoitajamitoitukseen lakiesityksen mukaisesti hyväksytään laajasti eri ammattiryhmät kuten tälläkin hetkellä, sisältäen muun muassa hoivaavustajat. Sen sijaan rajanveto välittömään ja välilliseen työaikaan on osin keinotekoinen ja vaikeuttaa kodinomaisen arjen toteuttamista.

Luonnoksen mukaan uudistus tulisi voimaan vuonna 2023 ja lisäkustannukset rahoitettaisiin valtion varoin. Julkisen talouden epätasapainon huomioon ottaen lakiesityksessä olisi tarkoituksenmukaista ottaa kantaa uudistuksen rahoitukseen ja kestävyysvajeen hallintaan. Lakiesityksestä pitäisi ilmetä myös se, miltä talousarvion momentilta valtion rahoitusosuus katetaan ja mikä on tämän rahoituksen suhde kuntien yleiskatteisiin tuloihin.

EK:n käsityksen mukaan voimaantulosäännökset kaipaavat uudelleen arviointia etenkin tuottajien tasavertaisen kohtelun näkökulmasta. Kohtelun – mukaan lukien valvonta - tulee olla sama riippumatta siitä, onko kyseessä julkinen tai yksityinen tuottaja tai vanha tai uusi tuottaja. Tähän liittyvät lakimuutokset, joihin lain perusteluissa viitataan, täytyy valmistella ripeästi.

Kyseessä on monilta vaikutuksiltaan merkittävä säädösmuutoshanke. Siksi EK pitää tarkoituksenmukaisena, että lainsäädännön arviointineuvostolta pyydetään lausunto ennen, kun lakiesityksen sisältö ratkaistaan.

Johtava asiantuntija Vesa Rantahalvari

Sosiaali-, terveys- ja työvoimapolitiikka

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Lähteenmaa Elina
Elinkeinoelämän keskusliitto EK